

به نام خدا

تبعیض، کشتار، خشونت، عدم تحمل و عدم احترام و بسیاری دیگر از موارد در زمره اعمالی هستند که در دنیای امروز هر روزه به وقوع می پیوندند و منجر به نقض حقوق انسانها می شوند. اگر هر انسانی علیرغم نوع اعتقادات و بایسته های دینی، اخلاقی یا انسانی خود، قائل به برابری ذاتی انسانها فارغ از نژاد، جنسیت، مذهب، رنگ، زبان، قومیت و تعلقات مشابه دیگر باشد و انسان را به صرف انسان بودن دارای ارزش ذاتی بداند آنگاه هم خود به نقض حقوق انسانی مبادرت نمی ورزد و هم در قبال نقض حقوق بشر خود را مسئول می داند. اصولاً نقض حقوق شهروندی عمدتاً در ارتباط دولتمردان و دستگاه حکومتی و مردم رخ می دهد البته در ارتباط بین خود مردم هم شاهد موارد متعدد نقض حقوق انسانی به واسطه سوء استفاده از قدرت، ثروت و نیروی فیزیکی و سایر ابزارها هستیم. مسلم آن است که واکنش نشان دادن صحیح و عاقلانه و قانونمند به هر

گونه ظلم، تعدی و عملی که مبین نقض حقوق انسانی افراد باشد نه تنها برای بهبود امور جامعه مفید، بلکه ضروری است. بدیهی است واکنش در قبال موارد نقض در صورتی در یک جامعه با حاکمیت قانون مثمر ثمر و مفید به فایده است که از یک الگوی فنی حقوقی و کارشناسانه بهره مند باشد و ضمن صلابت، با رعایت تمام موازین اخلاقی و قانونی صورت گیرد. برای روشن تر شدن موضوع می توان به نمونه های عینی توجه کرد: فرض کنید درحیطه حقوق شهروندی در ساعت پر ترافیک جاده ای برخی از رانندگان از قسمت خاکی منتهی الیه سمت راست جاده از اتومبیل های ثابت در ترافیک، سبقت غیر مجاز گیرند در این صورت ضمن انجام عمل خلاف قانون، حقوق سایر شهروندان را نقض و با اقدام به ظاهر ساده خود بر مشکل ترافیکی نیز افزوده اند. در یک مورد دیگر فرض کنید به مدرسه ای رجوع کرده اید که برای فرزند خود یا یکی از بستگان ثبت نام کنید و مسئولین مدرسه برخلاف

مقررات از شما طلب پرداخت وجه معینی می کنند یا بدلیل اینکه کودک متعلق به اقلیتهای قومی یا دینی خاصی است از ثبت نام وی طفره می روند در چنین مواردی چند حق عام انسانی و برخی حقوق خاص در معرض نقض قرار گرفته است. در واکنش به چنین عملکردهایی مهم آن است که ارشادات و اقدامات شما به عنوان یک مدافع حقوق انسانی به گونه ای باشد که منجر به فرهنگ سازی، نهادینه شدن فرهنگ حقوق بشری و در نهایت ترغیب و یا الزام فرد خاطی به رعایت حقوق انسانی دیگران گردد. مسلماً پایبندی فرد تذکر دهنده به اصول قانونی، رعایت موارد اخلاقی و حسن برخورد و کنترل احساسات فردی و عنداللزوم بهره مندی از مراجع قانونی در زمره مواردی هستند که می تواند در اصلاح فرد خاطی مفید باشد. با عنایت به دو نمونه مذکور می توان تاکید کرد که **نقض حقوق انسانی یا در روابط خود ما انسانها با هم به وقوع می پیوندد و یا در روابط شهروندان با نهادهای حکومتی، در هر**

در قبال موارد نقض حقوق انسانی چه باید کرد؟

از سلسله بروشورهای ترویجی آموزشی کمیسیون
حقوق بشر اسلامی ایران
شماره ۳

دفتر مرکزی:

تهران - سیدخندان - ابتدای سهروردی شمالی - کوچه

قرقاول - پلاک ۶

تلفن: ۴-۸۸۵۲۹۷۴۲ (۰۲۱)

فاکس: ۸۸۷۶۸۰۷ (۰۲۱)

پست الکترونیکی: ihrc@ihrc.ir

سایت: www.ihrc.ir

به مراجع رسمی را دارند همانند کمیسیون حقوق بشر اسلامی یا انجمن ها و نهادهای مدنی متنوع که در یک حیطه حقوق انسانی فعالند.

بر شهروندی که می خواهد در روند پیشبرد حقوق انسانی در سطح ملی یا جهانی موثر باشد لازم است توانمندی خود را در فرآیند یاد شده هر روز و هر هفته و هر ماه افزایش دهد و جزئیات چگونگی مراجعه و پیگیری به هر یک از مراجع اداری، نظارتی و قضائی ذیصلاح برای رسیدگی به تخلفات را شناسایی نماید تا بداند که مثلا اگر مدیر مدرسه ای تخلف کرد ابتدا در آموزش و پرورش به چه بخشی باید منعکس کرد و اگر نتیجه نداد به چه مرجع بالاتر و در چه مواردی اعلام به دادستان در مرجع قضائی راهگشاست.

اعلام موارد نقض حقوق بشر به کمیسیون از طریق سایت اینترنتی نیز امکان پذیر است. لطفا پس از ورود به سایت کلید شکایات را فشار دهید و فرم مربوطه را تکمیل کنید. ضمنا برخی سازمانهای دیگر همانند سازمان بازرسی کل کشور، پلیس، دیوان محاسبات و ... امکان گزارش دهی تلفن فردی را نیز ارائه کردند.

دو وجه برای اینکه زمینه رفع موارد منفی را فراهم آوریم توجه به فرآیند ساده زیر ضروری است:

۱- از جزئیات حقوق خود در عرصه های مختلف زندگی آگاه باشیم و سعی کنیم همواره این آگاهی را افزایش داده و خود نیز نسبت به رعایت حقوق دیگران و تکالیفی که برعهده داریم به درستی عمل کنیم.

۲- در صورت مشاهده نقض حقوق انسانی توسط دیگر شهروندان یا نهادهای رسمی ابتدا سعی کنیم به متخلف به شیوه مناسب تذکر دهیم یا در عمل به وی نشان دهیم که کار نادرستی می کند اگر بر تخلف خود اصرار ورزید یا اصلا زمینه تذکر و راهنمایی فردی فراهم نبود و یا اقدام فرد مصداق عمل مجرمانه بود اعلام به مراجع قانونی مسئول ضروری است.

۳- مراجع رسیدگی کننده به تخلفات حقوق شهروندی حسب موضوع متنوع می باشند ولی در یک تقسیم بندی کلی دو طیف از نهادها را می توان برشمرد: نهادهای حکومتی (اعم از نهادهای اداری و نظارتی و قضائی) و نهادهای غیر حکومتی که به طور خاص برای پیشبرد حقوق انسانی نقش کمک کننده